

Съвет на Европа, Договори — № 210

Конвенция на Съвета на Европа
за превенция и борба
с насилието над жени
и домашното насилие

Истанбул, 11.5.2011 г.

The official languages of the Council of Europe are English and French (Article 12 of the Statute of the Council of Europe). Only the treaties published by the Secretary General of the Council of Europe, each in a separate booklet of the "European Treaty Series" (ETS) continued since 2004 by the "Council of Europe Treaty Series" (CETS), are deemed authentic. The translation presented here is for information only.

Преамбюл

Държавите-членки на Съвета на Европа и на другите подписали страни,

Като се позовават на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (ETS № 5, 1950 г.) и протоколите към нея, Европейската социална харта (ETS № 35, 1961 г., ревизирана през 1996 г., ETS № 163), Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора (CETS № 197, 2005 г.) и Конвенцията на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (CETS № 201, 2007 г.);

Като се позовават на следните препоръки на Комитета на министрите до държавите-членки на Съвета на Европа: Препоръка Rec(2002)5 за защита на жените срещу насилие, Препоръка CM/Rec (2007)17 за стандарти и механизми относно равнопоставеността на половете, Препоръка CM/Rec (2010)10 относно ролите на жените и мъжете в предотвратяването и разрешаването на конфликти и установяването на мирни отношения, както и други приложими препоръки;

Като имат предвид нарастващия корпус от съдебна практика на Европейския съд по правата на човека, която установява важни стандарти в областта на насилието над жени;

Като имат предвид Международния пакт за граждански и политически права (1966 г.), Международния пакт за икономически, социални и културни права (1966 г.), Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (КПДЖ, 1979 г.) и незадължителния протокол към нея (1999 г.), както и Общата препоръка № 19 на Комитета на КПДЖ относно насилието над жени, Конвенцията на ООН за правата на детето (1989 г.) и незадължителните протоколи към нея (2000 г.) и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (2006 г.);

Като имат предвид Римския статут на Международния наказателен съд (2002 г.);

Като се позовават на основните принципи на международното хуманитарно право и по-специално на Женевската конвенция (IV) относно закрилата на гражданските лица по време на война (1949 г.) и допълнителни протоколи I и II към нея (1977 г.);

Като осъждат всички форми на насилие над жени и домашно насилие;

Като отбелязват, че постигането на равнопоставеност между жените и мъжете *de jure* и *de facto* представлява ключов елемент в превенцията на насилието над жени;

Като отбелязват, че насилието над жени е проява на исторически неравнопоставените властови отношения между жените и мъжете, които са довели до доминация над жените и дискриминация срещу тях от страна на мъжете, както и до възпрепятстване на пълния напредък на жените;

Като отбелязват структурната природа на насилието над жени като насилие, основано на пола, както и че насилието над жени е един от основните социални механизми, чрез които жените са принудително поставени в подчинена позиция спрямо мъжете;

Като отбелязват с дълбока загриженост, че жените и момичетата често са излагани на сериозни форми на насилие като домашно насилие, сексуален тормоз, изнасилване,

принудителен брак, така наречени „престъпления на честта“ и осакатяване на гениталиите, които представляват сериозни нарушения на човешките права на жените и момичетата, както и основна пречка за постигане на равнопоставеност между жените и мъжете;

Като отбелязват продължаващите нарушения на правата на човека в рамките на въоръжени конфликти, които засягат гражданското население и по-специално жените под формата на широко разпространени или системни изнасилвания и сексуално насилие, както и потенциала за нараснало насилие, основано на пола, по време на конфликтите и след тях;

Като отбелязват, че жените и момичетата са изложени на по-големи рискове от насилие, основано на пола, отколкото мъжете;

Като отбелязват, че домашното насилие засяга предимно жените, но и мъжете също могат да бъдат жертви на домашно насилие;

Като отбелязват, че децата са жертви на домашно насилие, включително и като свидетели на насилието в семейството;

В стремежа си да създадат една Европа, свободна от насилие над жени и домашно насилие,

Се споразумяха за следното:

Глава I – Цели, дефиниции, равенство и недискриминация, общи задължения

Член 1 – Цели на Конвенцията

- 1 Настоящата Конвенция има следните цели:
 - а да защитава жените от всички форми на насилие и да предотвратява, преследва и премахва насилието над жени и домашното насилие;
 - б да допринася за премахване на всички форми на дискриминация срещу жени и да насърчава действителна равнопоставеност между жените и мъжете, включително чрез овластяване на жените;
 - в да създаде цялостна рамка, политики и мерки за защита и помощ на всички жертви на насилието над жени и домашното насилие;
 - г да насърчава международното сътрудничество за премахване на насилието над жени и домашното насилие;
 - д да осигури подкрепа и помощ на организации и правоприлагащи органи за ефективно сътрудничество с цел да се възприеме интегриран подход за премахване на насилието над жени и домашното насилие.
- 2 За да се гарантира ефективното прилагане на разпоредбите ѝ от страните, настоящата Конвенция създава специален механизъм за мониторинг.

Член 2 – Обхват на Конвенцията

- 1 Настоящата Конвенция се прилага към всички форми на насилие над жени, включително домашното насилие, което засяга предимно жените.
- 2 Страните се насърчават да прилагат настоящата Конвенция по отношение на всички жертви на домашно насилие. При прилагането на разпоредбите на настоящата Конвенция страните обръщат особено внимание на жените жертви на насилие, основано на пола.
- 3 Настоящата Конвенция се прилага в мирно време и в ситуации на въоръжен конфликт.

Член 3 – Определения

За целите на настоящата Конвенция:

- а „насилие над жени“ се разбира като нарушение на правата на човека и форма на дискриминация срещу жените и означава всички актове на насилие, основано на пола, които водят или е вероятно да доведат до физически, сексуални, психологически или икономически увреждания или страдание за жените, включително заплахи за такива актове, принуда или произволно лишаване от свобода, независимо дали това се случва в обществения или в личния живот;
- б „домашно насилие“ означава всички актове на физическо, сексуално, психологическо или икономическо насилие, които се случват в семейството или в домакинството, или между бивши или настоящи съпрузи или партньори, независимо дали извършителят живее или е живял заедно с жертвата;
- в „пол“ означава социално изградени роли, поведения, дейности и характеристики, които определено общество смята за подходящи за жените и за мъжете;
- г „насилие над жените, основано на пола“ означава насилие, което е насочено срещу жена, защото тя е жена, или което засяга предимно жените;
- д „жертва“ означава всяко физическо лице, което е изложено на описаното в букви а) и б) поведение;
- е „жени“ обхваща и момичета под 18-годишна възраст.

Член 4 – Основни права, равнопоставеност и недискриминиране

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за подкрепа и защита на правото на всеки човек и особено на жените да живеят без насилие в публичната и в частната сфера.
- 2 Страните осъждат всички форми на дискриминация срещу жени и предприемат без забавяне необходимите законодателни и други мерки за неговото предотвратяване, по-специално като:

- включват в националните си конституции или в друго подходящо законодателство принципа за равнопоставеност между жените и мъжете и осигуряват практическото прилагане на този принцип;
 - забраняват дискриминацията срещу жени, включително чрез използване на санкции, когато е уместно;
 - отменят закони и практики, които дискриминират жени.
- 3 Прилагането на разпоредбите на настоящата Конвенция от страните, по-специално мерките за защита на правата на жертвите, трябва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана на пол, социален пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имуществено състояние, рождение, сексуална ориентация, идентичност, основана на пола, възраст, здравословно състояние, увреждания, семейно положение, статут на мигрант или на бежанец, или друг статут.
- 4 Специалните мерки, необходими за превенция и защита на жените срещу насилие, основано на пола, не се приемат за дискриминация по силата на настоящата Конвенция.

Член 5 – Задължения на държавите и дължима грижа

- 1 Страните следва да се въздържат от всякакви актове на насилие над жени и да следят за това държавните органи, длъжностни лица, служители, институции и други лица, действащи от името на държавата, да действат в съответствие с това задължение.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за упражняване на дължима грижа по предотвратяване, разследване, санкциониране и обезщетяване на обхванати от настоящата Конвенция актове на насилие, извършени от недържавни участници.

Член 6 – Политики, отчитащи особеностите на пола

Страните се ангажират да включват перспектива, основана на пола, в изпълнението и оценката на въздействието на разпоредбите на настоящата Конвенция, както и да насърчават и ефективно да внедряват политики за равнопоставеност между жените и мъжете и за овластяване на жените.

Глава II – Интегрирани политики и събиране на информация

Член 7 – Обхватни и координирани политики

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за приемане и прилагане на ефективни, всеобхватни и координирани политики на държавно равнище, обхващащи всички релевантни мерки за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, както и за цялостен отговор на насилието над жени.

- 2 Страните следят за това посочените в параграф 1 политики да поставят правата на жертвата в основата на всички мерки и да бъдат прилагани чрез ефективно сътрудничество между всички релевантни агенции, институции и организации.
- 3 Предприетите съгласно този член мерки следва да включват, когато е уместно, всички релевантни участници като правителствени агенции, национални, регионални и местни парламенти и органи, национални институции за правата на човека и организации на гражданското общество.

Член 8 – Финансови ресурси

Страните отпускат подходящи финансови и човешки ресурси за доброто изпълнение на интегрираните политики, мерки и програми за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, включително за тези, които се провеждат от неправителствени организации и от гражданското общество.

Член 9 – Неправителствени организации и гражданското общество

Страните признават, насърчават и подкрепят на всички равнища работата на съответните неправителствени организации и на гражданското общество, които действат активно в борбата с насилието над жени, и установяват ефективно сътрудничество с тези организации.

Член 10 – Орган за координиране

- 1 Страните определят или създават един или повече официални органи, отговарящи за координацията, изпълнението, мониторинга и оценката на политиките и мерките за превенция и борба с всички форми на насилие, обхванати от Конвенцията. Тези органи координират събирането на данни, както е посочено в член 11, анализират ги и разпространяват резултатите.
- 2 Страните предоставят на определените или създадени съгласно настоящия член органи информация от общ характер относно предприети мерки съгласно глава VIII.
- 3 Страните осигуряват на определените или създадени съгласно настоящия член органи възможност за пряка комуникация и поддържане на връзки с други подобни органи от други страни.

Член 11 – Събиране на информация и изследвания

- 1 За целите на изпълнението на настоящата Конвенция страните се ангажират:
 - а да събират редовно неагрегирана релевантна статистическа информация относно случаи на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция;
 - б да насърчават изследвания в сферата на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, за да се проучват първопричините и последиците от него, разпространеността и процента на произнесени присъди, както и ефективността на предприетите за изпълнението на настоящата Конвенция мерки;

- 2 Страните се стремят да провеждат редовно представителни изследвания за оценка на разпространението и тенденциите при всички видове насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 3 Страните предоставят на експертната група, посочена в член 66 от настоящата Конвенция, събраната в съответствие с настоящия член информация с цел стимулиране на международното сътрудничество и улесняване на международния бенчмаркинг.
- 4 Страните предоставят на обществеността достъп до събраната в съответствие с настоящия член информация.

Глава III – Превенция

Член 12 – Общи задължения

- 1 Страните предприемат необходимите мерки за насърчаване на промени в социалните и културни модели на поведение на жените и мъжете с цел изкореняване на предразсъдъци, обичаи, традиции и всякакви други практики, основани на идеята за малоценност на жените или на стереотипни роли за жените и мъжете.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни и други мерки за предотвратяване на всички обхванати от настоящата Конвенция форми на насилие от страна на физически или юридически лица.
- 3 Всички мерки, предприети в съответствие с настоящата глава, следва да отчитат и разглеждат специалните нужди на лица, изпаднали в положение на уязвимост поради определени обстоятелства, и да поставят в основата си човешките права на всички жертви.
- 4 Страните предприемат необходимите мерки за насърчаване на всички членове на обществото, по-специално на мъжете и момчетата, активно да допринасят за предотвратяване на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 5 Страните гарантират, че позоваванията на култура, обичаи, религия, традиция или така наречената „чест“ няма да бъдат приемани като основания за актовете на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 6 Страните предприемат необходимите мерки за подкрепа на програми и дейности за овластяване на жените.

Член 13 – Повишаване на информираността

- 1 Страните редовно и на всички равнища насърчават или провеждат кампании или програми за повишаване на информираността, включително в сътрудничество с национални институции за правата на човека и органи за равнопоставеност, гражданското общество и неправителствени организации, по-специално женски организации, където е уместно, за повишаване на информираността и разбирането сред обществеността за различните прояви на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, техните последици за децата и необходимостта от предотвратяване на такова насилие.

- 2 Страните осигуряват широко разпространение сред обществеността на информация за наличните мерки за предотвратяване на актовете на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

Член 14 – Образование

- 1 Страните предприемат, където е подходящо, необходимите стъпки за включване на съобразен с развиващите се възможности на учащите се учебен материал по въпроси като равнопоставеност между жените и мъжете, нестереотипни роли на пола, взаимно уважение, ненасилствено разрешаване на конфликти в междуличностните отношения, насилие над жените, основано на пола, и право на лична неприкосновеност, в официалните учебни програми и на всички образователни равнища.
- 2 Страните предприемат необходимите мерки за насърчаване на посочените в параграф 1 принципи в неформалните образователни структури, както и в спортни, културни и развлекателни структури и в медиите.

Член 15 – Обучение на специалисти

- 1 Страните осигуряват или укрепват подходящо обучение за съответните специалисти, които работят с жертви или извършители на всякакви актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, за превенция и откриване на такова насилие, равнопоставеност между жените и мъжете, нуждите и правата на жертвите, както и за превенция на вторична виктимизация.
- 2 Страните насърчават включването в посоченото в параграф 1 обучение на подготовка за координирано сътрудничество между множество агенции с цел всеобхватно и подходящо третиране на съобщените случаи на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

Член 16 – Превантивни програми за намеса и работа

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване или подкрепа на програми за обучаване на извършителите на домашно насилие да възприемат ненасилническо поведение в междуличностните си взаимоотношения с цел предотвратяване на бъдещо насилие и промяна на моделите на насилническо поведение.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване или подкрепа на програми за работа с извършителите и по-специално със сексуалните насилници, насочени към превенция на повторно насилие от тяхна страна.
- 3 При предприемането на посочените в параграфи 1 и 2 мерки страните следва да поставят на първо място безопасността, подкрепата и човешките права на жертвите, а също така, когато е подходящо, да създават и изпълняват тези програми в тясно сътрудничество със специализираните служби за подкрепа на жертвите.

Член 17 – Участие на частния сектор и на медиите

- 1 Страните насърчават частния сектор, сектора на информационните и комуникационни технологии и медиите, при надлежно зачитане на свободата на

словото и независимостта им, да участват в разработването и изпълнението на политики и да определят насоки и саморегулиращи се стандарти за превенция на насилието над жени и по-голямо зачитане на тяхното достойнство.

- 2 Страните развиват и насърчават, в сътрудничество с участниците от частния сектор, умения у децата, родителите и учителите да се справят с информационната и комуникационна среда, която предоставя достъп до унизително и потенциално вредоносно съдържание от сексуално или насилническо естество.

Глава IV – Защита и подкрепа

Член 18 – Общи задължения

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за защита на всички жертви от последващи актове на насилие.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки в съответствие с вътрешното законодателство за осигуряване на подходящи механизми за ефективно сътрудничество между всички релевантни държавни агенции, включително от съдебната област, прокуратура, правоприлагащи органи, местни и регионални власти, както и неправителствени организации и други подходящи организации и органи, за защита и подкрепа на жертвите и свидетелите на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, включително чрез насочване към общи и специализирани услуги за подкрепа като посочените в членове 20 и 22 от настоящата Конвенция.
- 3 Страните гарантират, че предприетите на основание на настоящата глава мерки:
 - се базират на основано на пола разбиране на насилието над жени и домашното насилие и са насочени към правата на човека и безопасността на жертвите;
 - се базират на интегриран подход, който отчита връзката между жертви, извършители, деца и тяхното по-широко социално обкръжение;
 - са насочени към избягване на вторична виктимизация;
 - са насочени към овластяване и икономическа независимост на жените жертви на насилие;
 - предвиждат, когато е уместно, разполагане на съвкупност от услуги за защита и подкрепа на едно и също място;
 - са насочени към специалните нужди на уязвимите лица, включително деца жертви, и са достъпни за тях.
- 4 Предоставянето на услуги не бива да зависи от желанието на жертвата да подаде жалба или да свидетелства срещу извършителя.
- 5 Страните предприемат необходимите мерки за осигуряване на консулска и друга защита и подкрепа за своите граждани и за други жертви, които имат право на такава защита, в съответствие с техните задължения съгласно международното право.

Член 19 – Информация

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за предоставяне на жертвите на подходяща и навременна информация на разбираем за тях език за наличните услуги за подкрепа и правни мерки.

Член 20 – Общи услуги за подкрепа

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че жертвите да имат достъп до услуги, улесняващи тяхното възстановяване след насилието. Тези мерки включват при необходимост услуги като правни и психологически консултации, финансова подкрепа, настаняване, образование, обучение и помощ при намиране на работа.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да могат жертвите да имат достъп до здравни и социални услуги, службите да разполагат с подходящи ресурси, а специалистите да са обучени да подкрепят жертвите и да ги насочват към подходящите служби.

Член 21 – Помощ за индивидуални/колективни жалби

Страните трябва да осигурят на жертвите информация и достъп до приложими регионални и международни механизми за индивидуални/колективни жалби. Страните насърчават осигуряването на ангажирана и компетентна подкрепа за жертвите при представяне на такива жалби.

Член 22 – Специализирани услуги за подкрепа

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да осигурят или уредят при подходящо географско разпределение специализирани услуги за незабавна, краткосрочна и дългосрочна подкрепа за всички жертви, пострадали от някой от актовете на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 2 Страните осигуряват или уреждат специализирани услуги за подкрепа за жени за всички жени жертви на насилие и техните деца.

Член 23 – Подслони

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване на достатъчен брой подходящи и леснодостъпни подслони за безопасно настаняване и за проактивно свързване с жертви, по-специално жени и техните деца.

Член 24 – Телефонни линии за помощ

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване на национални денонощни безплатни телефонни линии за помощ, които да предоставят консултации на позвънилите, поверително или при надлежно зачитане на тяхната анонимност, във връзка с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

Член 26 – Подкрепа за жертви на сексуално насилие

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за създаване на достатъчен брой подходящи и леснодостъпни кризисни центрове за жертви на изнасилване или на сексуално насилие, в които да се предоставят медицински и съдебно-медицински прегледи, подкрепа за травмираните и консултации за жертвите.

Член 26 – Защита и подкрепа на деца свидетели

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за надлежното отчитане на правата и потребностите на деца свидетели на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, при осигуряването на услуги по защита и подкрепа на жертвите.
- 2 Предприетите в съответствие с настоящия член мерки трябва да включват съобразени с възрастта психосоциални консултации за деца свидетели на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, и надлежно да се съобразяват с висшите интереси на детето.

Член 27 – Съобщаване

Страните предприемат необходимите мерки за насърчаване на всяко лице, станало свидетел на извършването на актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, или което има разумни основания да смята, че такъв акт може да бъде извършен или че могат да се очакват и бъдещи актове на насилие, да съобщава за това на компетентните организации или органи.

Член 28 – Съобщаване от специалисти

Страните предприемат необходимите мерки, така че правилата за поверителност, наложени от вътрешното законодателство за някои специалисти, да не представляват пречка пред възможността при съответни условия те да съобщават на компетентните организации или органи, ако имат разумни основания да смятат, че е извършен акт на насилие, обхванат от настоящата Конвенция, и че могат да се очакват още сериозни актове на насилие.

Глава V – Материално право

Член 29 – Граждански дела и правни средства за защита

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да осигурят на жертвите подходящи гражданскоправни средства за защита срещу извършителя.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да осигурят на жертвите, в съответствие с общите принципи на международното право, подходящи гражданскоправни средства за защита срещу държавни органи, неизпълнили задължението си за вземане на необходимите превантивни или защитни мерки в рамките на своите правомощия.

Член 30 – Обезщетение

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират на жертвите правото да искат обезщетение от извършителите за всяко престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция.
- 2 На лицата, получили тежка телесна повреда или увреждане на здравословното състояние, се отпуска подходящо държавно обезщетение, доколкото вредата не е покрита от други източници като извършителя, застраховка или здравни и социални разпоредби с държавно финансиране. Това не възпрепятства страните да изискват възстановяване на отпуснатото обезщетение от извършителя, доколкото се отчита надлежно безопасността на жертвата.
- 3 Предприетите в съответствие с параграф 2 мерки осигуряват отпускане на обезщетение в разумен срок.

Член 31 – Родителски права, право на посещение и безопасност

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за това при определянето на родителските права и правото на посещение на деца да бъдат отчитани инциденти на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че упражняването на право на посещение или родителски права да не застрашава правата и безопасността на жертвата или на децата.

Член 32 – Граждански последици от насилствени бракове

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че сключените насилствено бракове да могат да бъдат признавани за недействителни, анулирани или разтрогвани, без жертвата да понася неоснователна финансова или административна тежест.

Член 33 – Психологическо насилие

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото сериозно засягане на психологическата неприкосновеност на дадено лице чрез принуда или заплахи.

Член 34 – Преследване

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото многократно заплашително поведение, насочено към друго лице, което кара това лице да се страхува за своята безопасност.

Член 35 – Физическо насилие

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото извършване на физическо насилие над друго лице.

Член 36 – Сексуално насилие, включително изнасилване

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на следните умишлени деяния:
 - а извършване на вагинално, анално или орално проникване от сексуално естество в тялото на друго лице без негово съгласие с телесна част или с предмет;
 - б извършване на други актове от сексуално естество с друго лице без негово съгласие;
 - в принуждаване на друго лице да извърши без съгласието си актове от сексуално естество с трето лице.
- 2 Съгласието трябва да бъде дадено доброволно в резултат от свободната воля на лицето, преценена в контекста на конкретните обстоятелства.
- 3 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за прилагане на разпоредбите на параграф 1 и за актове, извършени срещу бивши или настоящи съпруги/съпрузи или партньори, в съответствие с националното си право.

Член 37 – Насилствен брак

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото принуждаване на пълнолетно лице или на дете да сключи брак.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на умишленото подмамване на пълнолетно лице или на дете на територията на страна или на държава, различна от неговата страна или държава на пребиваване, с цел това пълнолетно лице или дете да бъде принудено да сключи брак.

Член 38 – Осакатяване на женските гениталии

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на следните умишлени деяния:

- а обрязване, инфибулация или извършване на всякакво друго цялостно или частично осакатяване на големите срамни устни, малките срамни устни или клитора на жена;
- б принуждаване на жена да понесе някой от изброените в буква а) актове или предоставяне на такава възможност;
- в подбуждане, принуждаване или предоставяне на възможност момиче да понесе някой от изброените в буква а) актове.

Член 39 – Насилствен аборт и насилствена стерилизация

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за криминализиране на следните умишлени деяния:

- а извършване на аборт на жена без нейното предварително и информирано съгласие;
- б извършване на хирургическа операция с цел или последица прекратяване на способността на жената за естествено възпроизводство без нейното предварително и информирано съгласие или разбиране на процедурата.

Член 40 – Сексуален тормоз

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за налагане на наказателни или други правни санкции за всички форми на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение от сексуално естество с цел или последица накръняване на достойнството на дадено лице, по-специално когато то създава сплашващо, враждебно, принизяващо, унижително или оскърбително обкръжение.

Член 41 – Подпомагане, подбуждане и опит

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране на умишленото подпомагане или подбуждане към извършване на някое от престъпленията, установени в съответствие с членове 33, 34, 35, 36, 37, 38а) и 39 от настоящата Конвенция.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за инкриминиране на умишлените опити за извършване на някое от престъпленията, установени в съответствие с членове 35, 36, 37, 38а) и 39 от настоящата Конвенция.

Член 42 – Неприемливи основания за престъпления, включително за така наречените „престъпления на честта“

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че в хода на започнатите наказателни производства вследствие на извършването на актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, културата, обичаите, религията, традицията или така наречената „чест“ няма да бъдат приемани като основания за такива актове. Това обхваща по-специално твърденията, че жертвата била нарушила културни, религиозни, социални или традиционни норми или обичаи за подходящо поведение.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че подбуждането от дадено лице на дете да извърши някой от посочените в параграф 1 актове да не намалява наказателната отговорност на това лице за извършените актове.

Член 43 – Прилагане на наказателните престъпления

Престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, се прилагат независимо от естеството на връзката между жертвата и извършителя.

Член 44 – Юрисдикция

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, когато престъплението е извършено:

- а на тяхна територия; или
 - б на борда на кораб, плаващ под техния флаг; или
 - в на борда на въздухоплавателни средства, регистрирани съгласно техните закони; или
 - г от някой от техните граждани; или
 - д от лице, чието обичайно пребиваване е на тяхна територия.
- 2 Страните се стремят да предприемат необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, когато престъплението е извършено срещу техен гражданин или срещу лице, чието обичайно пребиваване е на тяхна територия.
 - 3 За целите на наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с членове 36, 37, 38, и 39 от настоящата Конвенция, страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че тяхната юрисдикция не е подчинена на условието деянията да са криминализирани на мястото, където са извършени.
 - 4 За наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с членове 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция, страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че тяхната юрисдикция по параграф 1, букви г) и д), не е подчинена на условието наказателното преследване да може да бъде започнато единствено след жалба от жертвата за престъплението или след известяване от страна на държавата, където е извършено престъплението.
 - 5 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за установяване на юрисдикция над престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, в случаите, когато предполагаемият извършител се намира на тяхна територия, и не го екстрадират в друга страна само въз основа на неговото гражданство.
 - 6 Когато повече от една страна претендира за юрисдикция над предполагаемо престъпление, установено в съответствие с настоящата Конвенция, заинтересованите страни, когато е уместно, се консултират помежду си с оглед определяне на най-подходящата юрисдикция за наказателно преследване.
 - 7 Без да се засягат общите норми на международното право, настоящата Конвенция не изключва никоя наказателна юрисдикция, упражнявана от дадена страна в съответствие с нейното вътрешно законодателство.

Член 45 – Санкции и мерки

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция, подлежат на наказание с ефективни, съразмерни и разубеждаващи санкции, наложени в зависимост от тяхната тежест. Тези санкции трябва да включват, когато е уместно, присъди, налагащи наказание лишаване от свобода, което може да доведе до екстрадиция.
- 2 Страните могат да предприемат други мерки по отношение на извършителите, като например:

- контрол или надзор на осъдени лица;
- отнемане на родителски права, ако това е единственият начин да се гарантират висшите интереси на детето, които могат да включват безопасността на жертвата.

Член 46 – Отегчаващи вината обстоятелства

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че следните условия, доколкото те не са част от съставните елементи на престъплението, могат, в съответствие със съответните разпоредби от вътрешното законодателство, да бъдат взети под внимание като отегчаващи вината обстоятелства при определяне на присъдата за престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция:

- а престъплението е извършено срещу бивши или настоящи съпруг/съпруга или партньор в съответствие с вътрешното законодателство, от член на семейството, от лице, което живее заедно с жертвата, или от лице, което е злоупотребило с властта си;
- б престъплението или свързани с него престъпления са извършвани няколкократно;
- в престъплението е извършено срещу лице, изпаднало в положение на уязвимост поради определени обстоятелства;
- г престъплението е извършено срещу дете или в присъствието на дете;
- д престъплението е извършено от две или повече лица, действащи заедно;
- е престъплението е предхождано или съпровождано с изключително насилие;
- ж престъплението е извършено с използване или заплахата за използване на оръжие;
- з престъплението е довело до тежки физически или психологически увреждания у жертвата;
- и извършителят вече е бил осъждан за престъпления от подобно естество.

Член 47 – Присъди, произнесени от друга страна

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да предвидят възможността при определянето на присъдата да бъдат взети предвид влезлите в сила присъди, произнесени от друга страна за престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 48 – Забрана на задължително извънсъдебно разрешаване на спорове или осъждане

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за забрана на процедурите по задължително извънсъдебно разрешаване на спорове, включително

медиация и помирение, във връзка с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.

- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че ако бъде разпоредено заплащането на глоба, да се отчете надлежно способността на извършителя да поеме финансовите си задължения към жертвата.

Глава VI – Следствие, наказателно преследване, процесуално право и защитни мерки

Член 49 – Общи задължения

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че разследването и съдебното производство във връзка с всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, се провеждат без неоснователно забавяне, като същевременно правата на жертвата се вземат предвид на всички етапи от наказателното производство.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, в съответствие с основните принципи на правата на човека и с оглед на свързаното с пола разбиране за насилието, за осигуряване на ефективно разследване и преследване на престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 50 – Незабавен отговор, превенция и защита

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че отговорните правоприлагащи органи да реагират експедитивно и по подходящ начин на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, като предлагат подходяща и незабавна защита на жертвите.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че отговорните правоприлагащи органи ще се ангажират бързо и по подходящ начин с превенция и защита срещу всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, включително използване на превантивни оперативни мерки и събиране на доказателства.

Член 51 – Оценка на риска и управление на риска

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за извършване от всички съответни органи на оценка на риска от смъртоносно насилие, сериозността на положението и риска от многократно насилие за целите на управлението на риска и при необходимост, осигуряване на координирана безопасност и подкрепа.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че посочената в параграф 1 оценка надлежно да отчита на всички етапи от разследването и прилагането на защитни мерки факта, че извършителите на актове на насилие, обхванати от настоящата Конвенция, притежават или имат достъп до огнестрелно оръжие.

Член 52 – Незабавна забранителна заповед

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за оправомощаване на компетентните органи в ситуации на незабавна опасност да

разпореждат на извършителя на домашно насилие да напусне жилището на жертвата или на лицето в риск за достатъчен период от време и да забраняват на извършителя да влиза в жилището или да влиза в контакт с жертвата или лицето в риск. Предприетите в съответствие с настоящия член мерки трябва да дават приоритет на безопасността на жертвите или лицата в риск.

Член 53 — Ограничителни заповеди или заповеди за осигуряване на защита

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за предоставяне на достъп до подходящи ограничителни заповеди или заповеди за осигуряване на защита за жертвите на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, така че посочените в параграф 1 ограничителни заповеди или заповеди за осигуряване на защита за жертвите на всички форми на насилие да бъдат:
 - налични за незабавна защита и без жертвата да понася неоснователна финансова или административна тежест;
 - издадени за конкретен период или до изменение или отмяна;
 - когато е необходимо, издадени *ex parte* с незабавно действие;
 - налични независимо от или в допълнение към други съдебни производства;
 - допустими за включване в последващи съдебни производства.
- 3 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че нарушаването на ограничителните заповеди или заповедите за осигуряване на защита подлежи на ефективни, съразмерни и разубеждаващи наказателни или други санкции.

Член 54 — Разследване и доказателства

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че във всяко гражданско или наказателно производство доказателства, свързани със сексуалната история и поведение на жертвата, ще се допускат само при релевантност и необходимост.

Член 55 — Производства *ex parte* и *ex officio*

- 1 Страните гарантират, че разследването или наказателното преследване на престъпленията, установени в съответствие с членове 35, 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция, не трябва да зависи изцяло от съобщаване или жалба от жертва, ако престъплението е извършено изцяло или частично на тяхна територия, и че производството може да продължи дори и ако жертвата оттегли своето заявление или жалба.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, в съответствие с определените във вътрешното им законодателство условия, възможността правителствени и неправителствени организации и

консултанти по въпроси на домашното насилие да оказват помощ и/или подкрепа на жертвите по тяхно искане в хода на разследването и съдебното производство във връзка с престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.

Член 56 – Мерки за закрила

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за закрила на правата и интересите на жертвите, включително и техните специфични потребности като свидетели, на всички етапи от разследването и наказателното производство, по-специално като:
 - а осигуряват тяхната защита и тази на техните семейства и свидетели от заплахи, преследване и повторна виктимизация;
 - б гарантират, най-малкото в случаите, в които жертвите и техните семейства могат да бъдат в опасност, че те ще бъдат информирани, когато извършителят избяга или бъде пуснат на свобода временно или окончателно;
 - в ги информират, съгласно предвидените във вътрешното законодателство условия, за техните права и за услугите на тяхно разположение, както и за последващите действия по тяхната жалба, обвиненията, общия напредък на следствието или на производството, и тяхната роля в тях, както и за решението по тяхното дело;
 - г предоставят на жертвите по начин, съответстващ на процедурните норми на националното законодателство, възможност да бъдат изслушани, да представят доказателства и да излагат, пряко или чрез посредник, своите възгледи, нужди и опасения, които да бъдат взети под внимание;
 - д предоставят на жертвите подходящи услуги за подкрепа, така че техните права и интереси да бъдат надлежно представени и взети предвид;
 - е предоставят възможност за приемане на мерки за защита на личната неприкосновеност и образа на жертвата;
 - ж предотвратяват, когато е възможно, контакта между жертвите и извършителите в съда и в помещенията на правоприлагащите служби;
 - з предоставят на жертвите независими и компетентни устни преводачи, когато жертвите са страни в производство или когато представят доказателства;
 - и дават възможност на жертвата да свидетелства, в съответствие с предвидените в националното им законодателство норми, в съдебната зала, без да присъства там или най-малкото, без присъствието на предполагаемия извършител, по-специално чрез използване на подходящи комуникационни технологии, когато това е възможно.
- 2 Децата жертви и децата свидетели на насилие над жени и домашно насилие се ползват, когато е уместно, от специални защитни мерки, които отчитат висшите интереси на детето.

Член 57 – Правна помощ

Страните осигуряват право на правно съдействие и на безплатна правна помощ за жертвите съгласно предвидените във вътрешното им законодателство условия.

Член 58 – Давностен срок

Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че погасителната давност за образуване на съдебно производство по отношение на престъпленията, установени в съответствие с членове 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция, тече през определен период от време, достатъчен и съизмерим с тежестта на съответното престъпление, така че да позволи ефективното започване на производството, след като жертвата достигне пълнолетие.

Глава VII – Миграция и убежище

Член 59 – Статут на дългосрочно пребиваване

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите, чийто статут на дългосрочно пребиваване зависи от статута на съпруга/съпругата или партньора, както е определено във вътрешното законодателство, в случай на разтрогване на брака или на връзката получават, при особено тежки обстоятелства и при направено искане в този смисъл, самостоятелно разрешително за дългосрочно пребиваване независимо от продължителността на брака или връзката. Условието за предоставяне и срока на самостоятелното разрешително за дългосрочно пребиваване се определят от вътрешното законодателство.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите могат да получат спиране на процедурата по експулсиране, започната във връзка със статут на дългосрочно пребиваване, зависим от този на съпруга/съпругата или партньора, както е определено във вътрешното законодателство, за да имат възможност да кандидатстват за самостоятелно разрешително за дългосрочно пребиваване.
- 3 Страните издават подлежащо на подновяване разрешително за дългосрочно пребиваване на жертвите в една от следните две ситуации, или и в двете:
 - а когато компетентният орган преценява, че тяхното пребиваване е необходимо поради личната им ситуация;
 - б когато компетентният орган преценява, че тяхното пребиваване е необходимо за целите на сътрудничеството им с компетентните органи в разследването или наказателното производство.
- 4 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите на насилствен брак, отведени в друга страна за целите на този брак и които в резултат на това са изгубили статута си на дългосрочно пребиваване в страната, в която обичайно пребивават, могат отново да получат този статут.

Член 60 – Молби за убежище, основани на пола

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че насилието над жени, основано на пола, може да бъде признато като форма на преследване по смисъла на член 1, А, параграф 2 от Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г. и като форма на сериозна вреда, която дава право на допълнителна/добавъчна закрила.
- 2 Страните осигуряват тълкуване, отчитащо особеностите на пола, на всяко от основанията на Конвенцията, а когато бъде установено, че преследването, от което се опасява лицето, е на едно или повече от тези основания, кандидатите следва да получават статут на бежанец съгласно съответните приложими инструменти.
- 3 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за разработване на отчитащи особеностите на пола процедури за приемане и служби за подкрепа на лицата, търсещи убежище, както и на насоки, свързани с пола, и процедури за убежище, отчитащи особеностите на пола, включително определяне на статут на бежанец и заявление за международна закрила.

Член 61 – Принцип за забрана на връщането

- 1 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки за спазване на принципа за забрана на връщането в съответствие със съществуващите задължения съгласно международното право.
- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите на насилие над жени, които се нуждаят от закрила независимо от статута или местопребиваването си, няма при никакви обстоятелства да бъдат връщани в страна, в която животът им би бил застрашен или в която биха могли да бъдат подложени на изтезания, нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Глава VIII – Международно сътрудничество**Член 62 – Общи принципи**

- 1 Страните сътрудничат помежду си в съответствие с разпоредбите на настоящата Конвенция и чрез прилагане на съответните международни и регионални инструменти за сътрудничество по граждански и наказателни дела, на споразумения на основата на еднородно или реципрочно законодателство и на вътрешното си законодателство, във възможно най-голяма степен и със следните цели:
 - а превенция, борба и наказателно преследване на всички форми на насилие, обхванати от настоящата Конвенция;
 - б защита и оказване на помощ на жертвите;
 - в разследвания или производства за престъпления, установени в съответствие с настоящата Конвенция;
 - г прилагане на съответни граждански и наказателни присъди, произнесени от съдебните органи на страните, включително заповеди за защита.

- 2 Страните предприемат необходимите законодателни или други мерки, за да гарантират, че жертвите на установени в съответствие с настоящата Конвенция престъпления, извършени на територията на страна, различна от страната им на пребиваване, могат да подадат жалба до компетентните органи на държавата си на пребиваване.
- 3 Ако страна, която поставя като условие за взаимна правна помощ по наказателни дела, екстрадиция или прилагане на граждански или наказателни присъди, произнесени от друга страна по настоящата Конвенция, наличието на договор, получи искане за такова правно сътрудничество от страна, с която не е сключила такъв договор, тя може да счита настоящата Конвенция за правно основание за взаимна правна помощ по наказателни дела, екстрадиция или прилагане на граждански или наказателни присъди, произнесени от другата страна за престъпленията, установени в съответствие с настоящата Конвенция.
- 4 Страните се стремят да включат, където е уместно, превенцията и борбата срещу насилието над жени и домашното насилие в програми за подпомагане на развитието в полза на трети държави, включително чрез сключване на двустранни и многостранни споразумения с трети държави за улесняване на защитата на жертвите в съответствие с член 18, параграф 5.

Член 63 – Мерки във връзка с лицата в риск

Когато дадена страна на основата на достъпната ѝ информация има разумни основания да смята, че дадено лице е непосредствено застрашено от някой от посочените в членове 36, 37, 38 и 39 от настоящата Конвенция актове на насилие на територията на друга страна, желателно е разполагащата с информацията страна да я предаде незабавно на последната, за да могат да бъдат предприети подходящи защитни мерки. Когато това е приложимо, тази информация следва да съдържа подробности относно съществуващите разпоредби за защита в полза на лицето в риск.

Член 64 – Информация

- 1 Запитаната страна трябва да информира без забавяне запитващата страна за окончателния резултат от предприетото съгласно настоящата глава действие. Запитаната страна също така трябва да информира без забавяне запитващата страна за всички обстоятелства, които правят невъзможно или могат да забавят съществено извършването на исканото действие.
- 2 Всяка страна може, в рамките на вътрешното си законодателство, без предварително искане да препрати на друга страна информация, получена в рамките на собственото ѝ разследване, когато преценява, че разкриването на такава информация може да помогне на получаващата страна да предотврати установени в съответствие с настоящата Конвенция престъпления или да проведе разследване или съдебно производство във връзка с такива престъпления, или може да доведе до искане за сътрудничество от тази страна по настоящата глава.
- 3 Страна, която получава информация в съответствие с параграф 2, предоставя тази информация на своите компетентни органи, за да може да бъде започнато производство, ако това бъде преценено за уместно, или за да може тази информация да бъде взета предвид в съответно гражданско и наказателно производство.

Член 65 – Защита на личните данни

Личните данни се съхраняват и използват в съответствие със задълженията, поети от страните съгласно Конвенцията за защита на лицата във връзка с автоматичната обработка на лични данни (ETS № 108).

Глава IX – Механизъм за мониторинг**Член 66 – Експертна група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие**

- 1 Експертната група за действие срещу насилието над жени и домашното насилие (наричана по-нататък „GREVIO“) следи за изпълнението на настоящата Конвенция.
- 2 GREVIO се състои от най-малко 10 и най-много 15 членове, като се отчитат равновесието между половете и географското равновесие, както и мултидисциплинарният опит. Членовете ѝ се избират от Комитета на страните измежду номинирани от страните кандидати с четиригодишен мандат, възобновяем еднократно, и са граждани на страните.
- 3 Първоначалното избиране на 10 членове се извършва в срок от една година след влизането в сила на настоящата Конвенция. Избирането на още петима допълнителни членове се извършва след 25-тото ратифициране или присъединяване.
- 4 Избирането на членовете на GREVIO се основава на следните принципи:
 - а те се избират с прозрачна процедура измежду лица с висока нравственост, известни с признатата си компетентност в областите на правата на човека, равнопоставеността между половете, насилието над жени и домашното насилие, или помощта и закрилата за жертвите, или които са показали професионален опит в обхванатите от настоящата Конвенция области;
 - б не се допуска да има повече от един член на GREVIO от една и съща държава;
 - в те представляват основните правни системи;
 - г те представляват съответните участници и агенции в областта на насилието над жени и домашното насилие;
 - д те заседават в свое лично качество и са независими и безпристрастни при упражняването на своите функции, като трябва да бъдат на разположение, за да изпълняват ефективно задълженията си;
- 5 Процедурата по избора на членовете на GREVIO се определя от Комитета на министрите на Съвета на Европа след консултация със страните по Конвенцията и получаване на тяхното единодушно съгласие, в срок от шест месеца след влизането в сила на настоящата Конвенция.

- 6 GREVIO приема свой процедурен правилник.
- 7 Членовете на GREVIO и други членове на делегации, извършващи посещения в страните, както е определено в член 68, параграфи 9 и 14, се ползват от привилегиите и имунитетите, установени в приложението към настоящата Конвенция.

Член 67 - Комитет на страните

- 1 Комитетът на страните се състои от представителите на страните по Конвенцията.
- 2 Комитетът на страните се свиква от Генералния секретар на Съвета на Европа. Неговото първо заседание се провежда в рамките на една година след влизането в сила на настоящата Конвенция, с цел избиране на членовете на GREVIO. Комитетът заседава впоследствие по искане на най-малко една трета от страните, на председателя на Комитета на страните или на Генералния секретар.
- 3 Комитетът на страните приема свой процедурен правилник.

Член 68 – Процедура

- 1 Страните представят пред Генералния секретар на Съвета на Европа доклад за законодателни и други мерки, въвеждащи в сила разпоредбите на настоящата Конвенция, съставен на основата на изготвен от GREVIO въпросник, който да бъде разгледан от GREVIO.
- 2 GREVIO разглежда представения в съответствие с параграф 1 доклад заедно с представителите на съответната страна.
- 3 По-нататъшната процедура за оценка се подразделя на кръгове, чиято продължителност се определя от GREVIO. В началото на всеки кръг GREVIO определя конкретните разпоредби, на които ще се основава процедурата за оценка, и изпраща въпросник.
- 4 GREVIO определя подходящите средства за провеждане на тази процедура по мониторинг. Тя може по-специално да приеме въпросник за всеки кръг на оценяване, който да служи като основа за процедурата на оценка на изпълнението от страните. Този въпросник се изпраща до всички страни. Страните отговарят на въпросника, както и на всяко друго искане за информация от GREVIO.
- 5 GREVIO може да получава информация за изпълнението на Конвенцията от неправителствени организации и от гражданското общество, както и от национални институции за защита на правата на човека.
- 6 GREVIO надлежно взема под внимание наличната информация, предоставена от други регионални и международни инструменти и органи в области, попадащи в обхвата на настоящата Конвенция.
- 7 При приемането на въпросник за всеки кръг на оценяване GREVIO надлежно взема под внимание съществуващото събиране и изследване на информация в страните, както е посочено в член 11 от настоящата Конвенция.

- 8 GREVIO може да получава информация за изпълнението на Конвенцията от Комисаря на Съвета на Европа по правата на човека, Парламентарната асамблея и съответните специализирани органи на Съвета на Европа, както и от органи, създадени в съответствие с други международни инструменти. Подадените до тези органи жалби и резултатите от тях се предоставят на GREVIO.
- 9 GREVIO може допълнително да организира, в сътрудничество с националните органи и със съдействието на независими национални експерти, посещения в страните, ако събраната информация е недостатъчна или в предвидените в параграф 14 случаи. По време на тези посещения GREVIO може да получава съдействие от специалисти в конкретни области.
- 10 GREVIO изготвя проектодоклад, съдържащ нейните анализи във връзка с изпълнението на разпоредбите, на които е основано оценяването, както и препоръки и предложения във връзка с начина, по който съответната страна би могла да третира откритите проблеми. Проектодокладът се предава за коментари на страната, която е оценявана. Нейните коментари се вземат под внимание от GREVIO при приемането на доклада.
- 11 На основата на цялата получена информация и коментарите на страните GREVIO приема своя доклад и заключения относно мерките, предприети от съответната страна за изпълнение на разпоредбите на настоящата Конвенция. Този доклад и заключенията се изпращат до съответната страна и до Комитета на страните. Докладът и заключенията на GREVIO се публикуват още след приемането им, придружени с евентуални коментари на съответната страна.
- 12 Без да се засяга процедурата в параграфи 1–8, Комитетът на страните може да приеме, на основата на доклада и заключенията на GREVIO, препоръки до тази страна:
 - а) относно мерките, които трябва да се предприемат за изпълнение на заключенията на GREVIO, като при необходимост се определя дата за предаване на информация за тяхното изпълнение, и
 - б) насочени към насърчаване на сътрудничеството с тази страна за доброто изпълнение на настоящата Конвенция.
- 13 Ако GREVIO получи достоверна информация, свидетелстваща за ситуация, в която проблемите изискват незабавно внимание за предотвратяване или ограничаване на мащаба или броя на сериозните нарушения на Конвенцията, тя може да поиска неотложно представяне на специален доклад относно предприетите мерки за предотвратяване на сериозна, масова или повтаряща се форма на насилие над жени.
- 14 Като взема под внимание представената от съответната страна информация, както и всякаква друга достоверна информация, с която разполага, GREVIO може да възложи на един или няколко от своите членове да проведат разследване и да докладват спешно на GREVIO. При необходимост и със съгласието на съответната страна разследването може да включва посещение на нейна територия.
- 15 След разглеждане на резултатите от посоченото в параграф 14 разследване GREVIO предава тези резултати на съответната страна и ако е уместно, на Комитета на страните и на Комитета на министрите на Съвета на Европа, заедно с коментари и препоръки.

Член 69 – Общи препоръки

GREVIO може да приема при необходимост общи препоръки за изпълнението на настоящата Конвенция.

Член 70 – Участие на парламентите в мониторинга

- 1 Националните парламенти се приканват да участват в мониторинга на предприетите мерки за изпълнение на настоящата Конвенция.
- 2 Страните предават докладите на GREVIO в националните си парламенти.
- 3 Парламентарната асамблея на Съвета на Европа се приканва да извършва редовни прегледи на изпълнението на настоящата Конвенция.

Глава X – Връзка с други международни инструменти**Член 71 – Връзка с други международни инструменти**

- 1 Настоящата Конвенция не засяга задълженията, произтичащи от други международни инструменти, по които страните по настоящата Конвенция са или ще станат страни, и които съдържат разпоредби по въпроси, уредени от настоящата Конвенция.
- 2 Страните по настоящата Конвенция могат да сключват двустранни или многостранни споразумения помежду си по въпросите, застъпени в настоящата Конвенция, с цел допълване или укрепване на нейните разпоредби, или улесняване на прилагането на залегналите в нея принципи.

Глава XI – Изменения на Конвенцията**Член 72 – Изменения**

- 1 Всяко предложение за изменение на настоящата Конвенция, представено от страна по нея, се предава на Генералния секретар на Съвета на Европа и се препраща от него до държавите-членки на Съвета на Европа, всяка подписала я страна, всяка страна, Европейския съюз, всяка държава, поканена да подпише настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 75, и всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция в съответствие с разпоредбите на член 76.
- 2 Комитетът на министрите на Съвета на Европа разглежда предложеното изменение и след консултации с държавите-нечленки на Съвета на Европа, които са страни по настоящата Конвенция, може да приеме изменението с предвиденото в член 20, буква г) от Статута на Съвета на Европа мнозинство.
- 3 Текстът на всяко изменение, прието от Комитета на министрите в съответствие с параграф 2, се изпраща на страните за приемане.
- 4 Всяко изменение, прието в съответствие с параграф 2, влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на едномесечен срок след датата, на която всички страни са информирали Генералния секретар, че са го приели.

Глава XII – Заключителни разпоредби

Член 73 – Правни последици от настоящата Конвенция

Разпоредбите на настоящата Конвенция не засягат разпоредбите на вътрешното законодателство и правно обвързващите международни инструменти, които вече са в сила или могат да влязат в сила, и съгласно които на лицата са предоставени или биха били предоставени по-благоприятни права при предотвратяване и борба с насилието над жени и домашното насилие.

Член 74 – Уреждане на спорове

- 1 Страните по всеки евентуален спор относно прилагането или тълкуването на разпоредбите на настоящата Конвенция трябва първо да се стремят да го разрешат чрез преговори, помирение, арбитраж или всеки друг метод за мирно уреждане, приет по взаимно съгласие между тях.
- 2 Комитетът на министрите на Съвета на Европа може да въведе процедури за уреждане, които да могат да се използват от страните по спор, ако те се споразумеят за това.

Член 75 – Подписване и влизане в сила

- 1 Настоящата Конвенция е открита за подписване от държавите-членки на Съвета на Европа, от държавите, които не са негови членки, но са участвали в изработването ѝ, както и от Европейския съюз.
- 2 Настоящата конвенция подлежи на ратификация, приемане или утвърждаване. Документите за ратификация, приемане или утвърждаване се депозират при Генералния секретар на Съвета на Европа.
- 3 Настоящата Конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата, на която 10 подписали държави, включително най-малко осем държави-членки на Съвета на Европа, са изразили съгласието си да бъдат обвързани с Конвенцията в съответствие с разпоредбите на параграф 2.
- 4 По отношение на всяка посочена в параграф 1 държава или на Европейския съюз, които впоследствие изразят съгласието си да бъдат обвързани с нея, Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на документа за ратификация, приемане или утвърждаване.

Член 76 – Присъединяване към Конвенцията

- 1 След влизането в сила на настоящата Конвенция Комитетът на министрите на Съвета на Европа може, след консултация със страните по Конвенцията и получаване на тяхното единодушно съгласие, да покани всяка държава, която не е членка на Съвета на Европа и не е участвала в изработването на Конвенцията, да се присъедини към настоящата Конвенция, с решение, взето с мнозинството, предвидено в член 20, буква г) от Статута на Съвета на Европа, и с единодушие на представителите на страните, които имат право да участват в Комитета на министрите.

- 2 По отношение на всяка присъединяваща се държава Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на депозиране на документа за присъединяване при Генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 77 – Териториално приложение

- 1 Всяка държава или Европейският съюз могат към момента на подписване или при депозиране на документа за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване да посочат територията или териториите, за които се прилага настоящата Конвенция.
- 2 Всяка страна може впоследствие по всяко време чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да разшири прилагането на настоящата Конвенция до всяка друга територия, посочена в декларацията и за чиито международни отношения тя отговаря, или от чието име е упълномощена да поема задължения. По отношение на такава територия Конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на декларацията от Генералния секретар.
- 3 Всяка декларация, подадена съгласно предходните две алинеи, може да бъде оттеглена по отношение на всяка посочена в нея територия чрез уведомление, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от Генералния секретар.

Член 78 – Резерви

- 1 Не се допускат резерви по отношение на никоя от разпоредбите на настоящата Конвенция, с изключение на резервите, посочени в параграфи 2 и 3.
- 2 Всяка държава или Европейският съюз могат при подписване или при депозиране на своя документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запазят правото да не прилагат или да прилагат само при специални случаи или условия разпоредбите, посочени в:
 - Член 30, параграф 2;
 - Член 44, параграфи 1 д), 3 и 4;
 - Член 55, параграф 1, по отношение на член 35 във връзка с незначителни престъпления;
 - Член 58, по отношение на членове 37, 38 и 39;
 - Член 59.
- 3 Всяка държава или Европейският съюз могат при подписване или при депозиране на своя документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа, да си запазят

правото да предвидят ненаказателни вместо наказателни санкции за посочените в членове 33 и 34 поведения.

- 4 Всяка страна може да оттегли изцяло или частично резерва чрез декларация, адресирана до Генералния секретар на Съвета на Европа. Тази декларация влиза в сила от датата на получаването ѝ от Генералния секретар.

Член 79 – Валидност и преглед на резервите

- 1 Посочените в член 78, параграфи 2 и 3 резерви са валидни за срок от пет години от деня на влизане в сила на настоящата Конвенция по отношение на съответната страна. Тези резерви обаче могат да бъдат подновявани за периоди със същата продължителност.
- 2 Осемнадесет месеца преди датата на изтичане на резервата Генералният секретариат на Съвета на Европа уведомява съответната страна за това изтичане. Не по-късно от три месеца преди изтичането страната уведомява Генералния секретар за намерението си да запази, измени или оттегли резервата си. При липса на уведомление от съответната страна Генералният секретариат съобщава на страната, че нейната резерва се приема за автоматично удължена за срок от шест месеца. Ако съответната страна не изпрати уведомление за намерението си да запази или измени своята резерва преди изтичането на този срок, резервата отпада.
- 3 Ако страна направи резерва в съответствие с член 78, параграфи 2 и 3, то преди подновяването ѝ или при поискване тя трябва да предостави на GREVIO обяснение на основанията за нейното запазване.

Член 80 – Денонсиране

- 1 Всяка страна може по всяко време да денонсира настоящата Конвенция чрез уведомление, адресирано до Генералния секретар на Съвета на Европа.
- 2 Такова денонсиране влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на период от три месеца след датата на получаване на уведомлението от Генералния секретар.

Член 81 – Уведомяване

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите-членки на Съвета на Европа, държавите-нечленки, които са участвали в изготвянето на Конвенцията, всяка подписала държава, всяка страна, Европейския съюз и всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция, за:

- а всяко подписване;
- б всяко депозиране на документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване;
- в всяка дата на влизане в сила на настоящата Конвенция в съответствие с членове 75 и 76;

- г всяко изменение, прието в съответствие с член 72, и датата, на която това изменение влиза в сила;
- д всяка резерва и оттегляне на резерва, направени в съответствие с член 78;
- е всяко денонсиране, извършено в изпълнение на разпоредбите на член 80;
- ж всеки друг акт, уведомление или съобщение, свързани с настоящата Конвенция.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха настоящата Конвенция.

Съставено в Истанбул на 11-я ден от месец май 2011 година на английски и френски език, като и двата текста са еднакво автентични, в един екземпляр, който ще бъде депозиран в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа изпраща заверени копия до всяка държава-членка на Съвета на Европа, до държавите-нечленки, които са участвали в изготвянето на настоящата Конвенция, до Европейския съюз и до всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата Конвенция.

Приложение – Привилегии и имунитети (Член 66)

- 1 Настоящото приложение се прилага за членовете на GREVIO, посочени в член 66 от Конвенцията, както и за други членове на делегации за посещения в страните. За целите на настоящото приложение изразът „други членове на делегации за посещения в страните“ включва независимите национални експерти и специалистите, посочени в член 68, параграф 9 от Конвенцията, членове на персонала на Съвета на Европа и устни преводачи, работещи за Съвета на Европа и придружаващи GREVIO по време на посещенията в страните.
- 2 Членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, се ползват от следните привилегии и имунитети по време на изпълнение на функциите си във връзка с подготовката и провеждането на посещенията в страните, при последващите действия и по време на пътуването във връзка с тези функции:
 - а имунитет от личен арест или задържане под стража и от конфискуване на личния им багаж, и имунитет от всякакъв вид правни действия във връзка с техни устни или писмени изказвания и всякакви действия, извършени от тях в служебно качество;
 - б освобождаване от всякакви ограничения на свободното им движение при излизане от и влизане в страната им на местопребиваване, както и влизане в и излизане от страната, в която изпълняват функциите си, и от регистрация като чужденци в страната, която посещават или през която преминават при изпълнение на функциите си.
- 3 По време на пътуванията, предприети при изпълнение на функциите им, членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, получават същите улеснения по отношение на митническия и валутния контрол като представителите на чуждестранни правителства на временна официална мисия.

- 4 Документите във връзка с оценката на изпълнението на Конвенцията, осъществявана от членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, са неприкосновени, доколкото засягат дейността на GREVIO. Не се допуска спиране или цензуриране на официалната кореспонденция на GREVIO или на официалните съобщения на членовете на GREVIO и другите членове на делегации, извършващи посещения в страните.
- 5 За да се осигури на членовете на GREVIO и на другите членове на делегации, извършващи посещения в страните, пълна свобода на словото и пълна независимост при изпълнението на задачите им, имунитетът от правни действия във връзка с техни устни или писмени изказвания и с всички техни действия в изпълнение на задачите им трябва да продължи да бъде предоставян дори и след приключването на мандата им за изпълнение на тези задачи.
- 6 Привилегиите и имунитетите се предоставят на лицата, посочени в параграф 1 от настоящото приложение, за защита на независимото изпълнение на функциите им в интересите на GREVIO, а не за тяхно лично облагодетелстване. Отнемането на имунитетите на посочените в параграф 1 от настоящото приложение лица се извършва от Генералния секретар на Съвета на Европа във всички случаи, когато по негово мнение имунитетът би възпрепятствал хода на правосъдието и когато той може да бъде оттеглен, без да се засегнат интересите на GREVIO.